

Gerard Kramer

De inschrijving op bevel van keizer Augustus

WoordStudie

'Het gebeurde nu in die dagen dat er een bevel uitging van keizer Augustus dat het hele aardrijk moest worden ingeschreven. (Deze inschrijving vond voor het eerst plaats toen Quirinius stadhouders over Syrie was.) En allen gingen om zich te laten inschrijven, ieder naar zijn eigen stad.'

Lucas 2:1-3

Grote kans dat u al een idee hebt waarover deze WoordStudie gaat. Keizer Augustus komt immers maar één keer in het Nieuwe Testament voor, en dat is in Lucas 2:1, aan het begin van het kerstverhaal. Daar geeft hij bevel tot een inschrijving. Het zijn deze beide woorden waar we bij stil zullen staan, overigens in omgekeerde volgorde.

De inschrijving

Het woord 'inschrijving' (Gr. *apografè*) komt voor in Lucas 2:2 en Handelingen 5:37, en het werkwoord 'inschrijven' (Gr. *anagrafo*) in Hebrëeën 12:23. Deze laatste twee plaatsen noem ik volledigheidshalve, want in deze studie beperken we ons tot de inschrijving volgens het evangelie naar Lucas. Zonder overdrijving kunnen we zeggen dat de door hem vermelde inschrijving de belangrijkste inschrijving is geweest uit de geschiedenis. Het gevolg hiervan was namelijk dat de Heer Jezus niet in Nazareth, maar in Bethlehem is geboren! Ieder moest immers naar zijn eigen stad gaan, en zo kwam de timmerman Jozef uit Nazareth terecht in de stad van David, die Bethlehem heette. Jozef was namelijk uit het huis en de familie van

David, en we weten van David dat hij een zoon was van de Bethlehemiet Isai (1 Sam. 16:1).

Over zowel de vertaling als de uitleg van Lucas 2:1-2 is veel te doen. Er kan namelijk vertaald worden: 'Deze inschrijving vond voor het eerst plaats toen Quirinius stadhouder over Syrië was', alsook: 'Deze eerste inschrijving vond plaats toen Quirinius stadhouder over Syrië was'. Maakt weinig uit, zegt u? Inderdaad, in het Grieks slechts één letter; het is namelijk ook nog een kwestie van de handschriften. Toch hebben deze vertalingen consequenties voor de uitleg. Als de eerste vertaling juist is, was er één inschrijving. Als de tweede vertaling juist is, waren er mogelijk meer inschrijvingen. En dan is er ook nog het probleem van de datering naar het stadhouderschap van Quirinius over Syrië. Dat is best een ingewikkelde kwestie, waar gelukkig wel een oplossing voor gevonden is, maar dat is teveel en te technisch voor deze studie.

Daarom beperken we ons nu tot de vraag: Wat was dit eigenlijk voor inschrijving? Wat was het doel van deze grootschalige registratie? Want die gold immers het hele Romeinse rijk. We hebben een aanwijzing dat Augustus een commissie van twintig man heeft ingesteld om deze operatie te coördineren. De geschiedschrijvers Tacitus (*Annales* I 11) en Suetonius (*Vita Augusti* 101) vermelden dat Augustus zorgvuldig de omvang van de bevolking bijhield om zo te weten hoeveel militairen en hoeveel belastingplichtigen zijn rijk bevolkten. Er is wel gesuggereerd dat Augustus in dit geval ook een grondbelasting heeft geheven. Dat zou kunnen verklaren waarom Jozef en Maria, hoewel woonachtig in Nazareth, als zij een lapje grond in Bethlehem hebben bezeten, naar hun familiegebied moesten terugkeren voor de registratie – maar dit is speculatie.

Het bevel

Er ging een 'bevel', Gr. *dogma*, uit van keizer Augustus voor de zojuist besproken inschrijving. In Handelingen 17:7 is dit woord in het meervoud vertaald als de 'verordeningen' van de keizer. Interessant is dat het ook wordt gebruikt voor de 'verordeningen die door de apostelen en de oudsten van Jeruzalem waren vastgesteld om die te onderhouden' (Hand. 16:4). Het is met 'inzettingen' vertaald in Efeziërs 2:15 en Kolossenzen 2:14, en in deze beide gedeelten spreekt Paulus over de inzettingen van de wet van Mozes.

Als *dogma* op een persoon teruggaat, zoals hier in Lucas 2:1 en de beide plaatsen uit Handelingen, dan zou men het ook kunnen vertalen als 'besluit'. Het woord hangt namelijk samen met het Gr. woord *dokeoo*, dat o.a. 'menen', 'goed

toeschijnen' betekent. Het is vertaald met 'besluiten' in Handelingen 15:22,25. En als Augustus iets goed toescheen, dan resulteerde dat in een besluit, dat hij krachtens zijn keizerschap vrij en onbelemmerd kon nemen – en dat had voor alle inwoners van zijn gezagsgebied, het Romeinse rijk, de waarde van een bevel. Alleen zal Augustus in dit geval niet geweten hebben welke bijzondere consequentie zijn besluit, zijn bevel, heeft gehad: namelijk dat de Heiland in Bethlehem zou worden geboren, conform de profetie van Micha 5. Zonder dat Augustus het wist, voerde hij met zijn besluit het besluit uit van Hem Wiens macht ver uitsteeg boven die van de keizer: het bevel van de Allerhoogste!

Oude Sporen 2018

